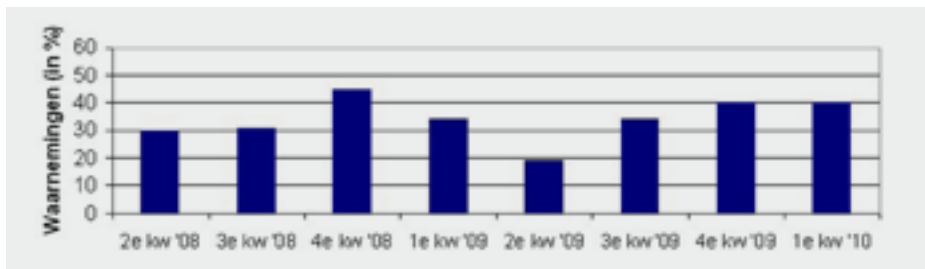

Nieuwe verteringsproblemen bij vleeskuikens en vleeskalkoenen?

Verteringsproblemen vormen al jarenlang een belangrijk probleem in de vleeskuikensector, maar meestal zijn deze met adequate behandeling goed te verhelpen. Momenteel heeft een deel van de behandelingen echter niet het beoogde effect en houden de problemen aan (zie grafiek). Bij dit soort problemen lijkt er sprake te zijn van virusinfecties en dat maakt de problemen moeilijk te behandelen.

Grafiek: maagdarmproblemen bij vleeskuikens, uitgedrukt als percentage van het totaal aantal waarnemingen bij koppels vleeskuikens met ziekteproblemen. Periode 01-04-2008 t/m 31-03-2010 (bron: VMP)

Natte stallen bij vleeskuikens

Bij vleeskuikens gaat het vooral om koppels die in de tweede tot derde week na opzet last hebben van natte stallen door afwijkende mest en van wisselende groei. Dierenartsen geven aan dat deze koppels ook niet of nauwelijks reageren op de ingestelde antibioticabehandeling met als indicatie "dysbacteriose". Vanaf drie tot vier weken leeftijd wordt de mestkwaliteit ook weer beter, neemt de groei weer toe en wordt tevens gelijkmatiger. Er lijkt geen relatie te zijn met een bepaalde regio, ras, voerleverancier of broederij.

Enkele inzendingen zijn voor sectie aangeboden. Hierbij was een duidelijke darmstoornis zichtbaar. Bij het vervolgonderzoek werden ontstekingsveranderingen aangetroffen die sterk verdacht zijn voor onderliggende virale infecties (foto 1). Virussen die bij de gevonden afwijkingen een rol zouden kunnen spelen zijn Astro-, Rota-, REO-, Entero- en Coronavirussen. Binnen de huidige onderzoeksmogelijkheden is in eerste instantie onderzoek ingezet voor IB- en REO-virus. Meerdere koppels waren positief in de IB-PCR, en wel voor het type D388. De REO-test was negatief bij deze dieren. In één koppel bleek er sprake te zijn van een IB-infectie in de darm, in foto 2 is dit virus aangekleurd. Het is erg onwaarschijnlijk dat een IB-infectie alléén verantwoordelijk is voor de

lang aanhoudende verteringsproblemen. De verwachting is dat er een combinatie van virussen is die de verteringsproblemen veroorzaken en elkaar daarin versterken. Daarnaast worden de verteringsproblemen nog eens verergerd door bacteriële infecties, ofwel een dysbacteriose. In dit stadium hebben de ingestelde antibiotica behandelingen pas effect. Het is nu nog niet mogelijk binnen de beschikbare testen om de exacte combinatie van virusinfecties aan te tonen. Daarom is er dringend behoefte aan testen en screening van voorkomen van de verschillende darmvirussen in de Nederlandse pluimveesector.

foto 1:
Darmvlokken met milde ontstekingsveranderingen in de dunne darm

foto 2:
IB-virus in de darm (bruin)

Maagdarfstoornissen bij vleeskalkoenen

Ook in de vleeskalkoensector is melding gemaakt van verteringsproblemen waarbij tijdens sectie duidelijk een maag- en darmstoornis zijn aangetroffen. Darmonderzoek toonde duidelijke ontstekingsveranderingen aan die passen bij een recent doorgemaakte virusinfectie. Een belangrijke darmziekteverwekker in kalkoenen is Hemorrhagische Enteritis Virus. Ook andere virussen kunnen bij kalkoenen een rol spelen, waarbij te denken valt aan REO-, Astro-, Corona-, Adeno- en Rotavirus. Dergelijke infecties komen volgens onderzoek in andere landen in diverse combinaties voor, zowel met bacteriën als met parasieten en veroorzaken vooral problemen in dieren jonger dan 3 tot 6 weken leeftijd. Het IB-virus komt bij kalkoenen niet voor als ziekteverwekker.

Virussen moeilijk te bestrijden

De verteringsproblemen die we op dit moment zien, zijn moeilijk te behandelen en houden lang aan. Dit past binnen het beeld van virusinfecties. Een antibioticum werkt namelijk tegen bacteriën en niet tegen virussen. Pas wanneer er een "dysbacteriose" in de darm ontstaat (een complicatie die vaak optreedt bij virusinfecties), zal een antibioticum effect hebben.

In het buitenland is al meer onderzoek gedaan naar virale darminfecties. Daaruit blijkt dat virussen vaak in combinatie voorkomen en daarmee de verschijnselen in de stal waarschijnlijk verergeren. Bovendien is een aantal van deze virussen moeilijk te bestrijden door reiniging en ontsmetting van de stal tijdens de leegstand. Zolang er nog geen effectieve preventie of behandeling mogelijk is tegen dit soort virussen, raden we aan om bij dergelijke verteringsproblemen het protocol van reiniging en ontsmetting zo goed mogelijk uit te voeren.